

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๘

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๑ มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดที่ ๓ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่

บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องประกอบเอกสารหลักฐานในสำนวนว่า ผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ และได้เบิกจ่ายเงินจากกองทุนดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน (แบบ ร.ง. ๒) และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้ยื่นเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวแล้ว แต่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ครบถ้วนถูกต้อง โดยผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รายการค่าพาหนะเดินทางในโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่ พรรคไทยเป็นไท (ชื่อเต็มของพรรคผู้ถูกร้อง) จำนวน ๑๖,๕๐๐ บาท และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รายการใบแจ้งค่าใช้จ่ายบริการอินเทอร์เน็ตตามโครงการเช่าอินเทอร์เน็ตของสำนักงานใหญ่ จำนวน ๗,๐๘๐ บาท เพิ่มเติม และ/หรือ เรียกคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายได้ภายในเวลาที่กำหนด แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพิ่มเติม หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม และ/หรือ ส่งคืนเงินสนับสนุนแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังปรากฏข้อเท็จจริงจาก

รายงานของผู้ถูกร้องเองว่ามีเงินคงเหลือซึ่งจะต้องส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๒๘๘,๕๘๔.๔๕ บาท แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ส่งเงินจำนวนดังกล่าวคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองภายในเดือนมกราคมของปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามที่รายงานในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (แบบ ร.ง. ๒) แต่อย่างไรก็ดี ทั้งนี้ผู้ร้องได้ส่งหนังสือแจ้งรายละเอียดและแจ้งเรียกคืนเงินสนับสนุนจากอดีตกรรมการบริหารพรรค หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในช่วงเวลาที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อให้รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็ยังคงเพิกเฉย

ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่า ที่ประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องมีมติให้ยกเลิกพรรคผู้ถูกร้องและยกทรัพย์สินของพรรคผู้ถูกร้องให้แก่มูลนิธิกตัญญู (องค์กรสาธารณประโยชน์) และได้เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ในการประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้มีหนังสือพรรคผู้ถูกร้องที่ คปน. ๐๐๑/๐๑๐ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรื่อง ส่งบันทึกรายงานการประชุมใหญ่ประจำปี วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารประกอบมายังผู้ร้องนั้น เห็นว่า การเลิกพรรคการเมืองต้องปรากฏเหตุใดเหตุหนึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง” เมื่อตรวจสอบพยานหลักฐานแนบท้ายคำชี้แจงผู้ร้องฉบับลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคไทเป็นไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ ปรากฏว่าข้อบังคับพรรคดังกล่าวมิได้กำหนดเรื่องการเลิกพรรคการเมืองไว้ เพียงแต่กำหนดว่าพรรคการเมืองอาจถูกยุบเลิกได้ตามกฎหมาย ข้อบังคับพรรคไทเป็นไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ กำหนดว่า “พรรคไทเป็นไทมีความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพรสืบไป ฉะนั้นสมาชิกพรรคจะช่วยกันดำรงรักษาพรรคให้คงอยู่คู่ปวงชนชาวไทยจนสุดความสามารถ เว้นไว้แต่จะถูกยุบเลิกตามกฎหมาย” ประกอบกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นหนังสือชี้แจงและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงการดำเนินกิจการทางการเมืองต่อผู้ร้องมาโดยตลอด ปรากฏตามพยานหลักฐานแนบท้ายคำชี้แจงผู้ร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีจึงไม่มีเหตุต้องเลิกพรรคผู้ถูกร้องตามข้อบังคับพรรคการเมือง

ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คณะกรรมการบริหารพรรคคนขอปลดหนี้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ๔ ปี ตามข้อบังคับพรรคไทยเป็นไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง (๘) เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องเป็นเวลาห้าปี เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคดำรงตำแหน่งครบวาระนั้น เห็นว่า ตามข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๒๑ วรรคห้า กำหนดว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการบริหารชุดดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง” ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองในส่วนที่ตนเกี่ยวข้องในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ หรือจนกว่าจะมีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่

กรณีดังกล่าวมาข้างต้น ยังมีข้อเหตุอันสมควรที่พรรคผู้ถูกร้องจะไม่ส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ผู้ร้องทราบและไม่ส่งคืนเงินคงเหลือให้แก่ผู้ร้องภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องยังคงดำรงสถานะเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มิได้ถูกยกเลิกไปตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และต้องส่งคืนเงินคงเหลือให้แก่ผู้ร้องตามหน้าที่ แต่พรรคผู้ถูกร้องกลับเพิกเฉยมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถูกต้องครบถ้วน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๙๗ มิได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบเพราะกระทำการอันฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออกตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง (๙) จำนวน ๔ คน และตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน (ยกเว้นนายกานต์ศักดิ์ วงศ์จันทร์ กรรมการบริหารพรรค ซึ่งถึงแก่กรรม ปราบกฏตามหนังสือพรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๐๓ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘) ซึ่งเป็นผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาที่ยังได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๓ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำได้แล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำได้แล้ว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ด้วยเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งคืนเงินคงเหลือและไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ ทั้ง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือทวงถามและแจ้งเตือนไปยังหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จึงเป็นการปล่อยให้พลละเลย และงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น

หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว กรณีจึงมีเหตุสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออกตามข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง (๙) จำนวน ๔ คน และตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน (ยกเว้นนายกานต์ศักดิ์ วงศ์จันทร์ กรรมการบริหารพรรค ซึ่งถึงแก่กรรม ปราบกฏตามหนังสือพรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๐๓ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘) ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาพรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคคนขอปลดหนี้ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องอยู่ในขณะที่เกิดเหตุแห่งการถูกยุบ จะไปจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ รวมทั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่เกิดการกระทำที่เป็นเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ